

"המוציא לחם מן הארץ".

רבי נחמיה אומר: "מוציא לחם מן הארץ".

אמר רבא: במשמעותה של מילת "מוציא" — כולי עלמא לא פליגי — ד"אפיק" שהוציא כבר בעבר משמע.

דכתיב בדברי בלעם, שאמרם אחרי יציאת מצרים [במדבר כג כב]: "אל מוציאם ממצרים". ולכן, המברך בנוסח זה ברכתו ברכה הגונה שהרי זהו שבחו של הקב"ה שמודה לו עתה על לחם זה שכבר הוציאו מן הארץ זה מכבר, ואין זו הודאה על הלחם העתיד להוציא.

כי פליגי — במשמעותה של מילת "המוציא", האם היא לשון עתיד וממילא אין לברך בלשון זו, או שהיא גם לשון עבר.

רבנן סברי: "המוציא" — דאפיק בעבר משמע, דכתיב בדברי תוכחתו של משה, בסוף שנת הארבעים במדבר [דברים ח טו]:

"המוציא לך מים מצור החלמיש", והרי כבר הוציא כל שנות שהותם במדבר.

ורבי נחמיה סבר: "המוציא" — המפיק בעתיד משמע, שנאמר [שמות ו ז]: "המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים", ופסוק זה אמר הקב"ה למשה במצרים לפני צאתם משם¹⁶.

ורבנן, מה ישיבו להוכחתו של רבי נחמיה מפסוק זה?

ההוא קרא — הכי קאמר לחו קודשא בריך הוא לישראל: כד מפיקנא לכו [כאשר אוציא אתכם ממצרים] עבידנא לכו מילתא [אעשה לכם דבר] כי היכי דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון ממצרים, [כדי שתדעו שאני הוא זה שהוצאתי אתכם ממצרים], דכתיב [שמות ו ז]: "וידעתם בעתיד כי אני — הוא אלהיכם המוציא אתכם בעבר". נמצא אם כן ש"המוציא" מתפרש גם כאן בלשון עבר.

משתבחין ליה רבנן לרבי זירא, [את] בר רב

אפילו באופן שכוונתו לרפואה [וכדבריהם נראה ברבינו יונה — עיין חידושי אנשי שם (שם אות ג')] ונפסק כן להלכה בשולחן ערוך (שכ"ח סעיף לז).

ולדבריהם, הגמרא שפירשה את ההיתר לבחוש את ה"שתות" בשבת ואת ההיתר השנוי במשנה באופן ש"גברא לאכילה קא מכוון" כוונתה הוא, כיון שמאכלים אלו גם בריאים רגילים בהם, נמצא שכשאוכל מהם בשבת אין זה ניכר שאוכל זאת לרפואה ויש מקום לבני אדם לתלות ש"גברא זה לאכילה קא מכוון", לכן אין לאסור בזה משום "גזירת סממנים" ומותר לשתות זאת בשבת. ורב שחידש שיש לברך על השתיתא שהכל אף "ש"לרפואה קא

מכוון" היינו, כיון ש"ברכה" אינה תלויה כלל במה שנראה לבני אדם אלא בכונת הנהנה עצמו, היה מקום לומר, כיון שהוא עצמו ל"רפואה קא מכוון" לכן שלא יברכו על זה כלל, קמ"ל שיש לברך עליו ברכת "שהכל" כיון שמכל מקום נהנה מזה אף שלא כיון לכך מתחלה. וכך ביאר הביאור הלכה (סימן שכ"ח סעיף ל"ז ד"ה אבל) עיין בדבריו.

16. והפסוק "המוציא לך מים מצור החלמיש" יתפרש לרבי נחמיה בלשון הווה שהרי הקב"ה הוציא להם מים כל ימי שהותם במדבר. — רש"י.